

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrt leta 1.50; 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbo brez priloge naročnine se
upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglašni in ostanila se račune po 8 nov.
vrsica v petiti; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza
Caserna št. 2. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravništvo Piazza Caserna št. 2.
Odprta reklamacije o prosti poštini.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč.

Afëra Spinčičeva.

Govor poslanca Herolda v 148.
seji poslanske zbornice dne 5. julija 1892.
(Dalje.)

To je prvi disciplinarni pregrešek,
drugi bi pa bil agitatoriško delovanje.
Predno spregovorim o tem поближе, do-
tekniti se moram odnošajev, kakoršni so
bili pred tem odlokom. Poslanec Spinčič
deluje v učiteljski stroki od leta 1876. in
je profesor že od leta 1877; najprvo je
bil na pedagogiji v Kopru; pozneje je
postal po naredbi naučnega ministerstva z
leta 1882. okrajni šolski nadzornik v Kopru
in zatem za šolski okraj Volosko; upravl-
jal je torej dva šolska okrožja ter je de-
loval v tej lastnosti do leta 1887. Od leta
1882. je poslanec Spinčič poslanec dežel-
nega zbora Istrskega, ali še le od leta
1885. ali 1886. opaziti je bilo, da smo od-
kritosrčni, nekako živahnije narodno giba-
nje mej istrskimi Hrvati in Slovenci, neko
živahnije in razsežnejše delovanje v
obrambo njih lastne narodnosti ter v od-
stranitev vsa, kar jo pritiska.

Že z letom 1887. postalo je menda
— jaz ne vem in se tudi ni povedalo tega
— gospoda poslanca Spinčiča stališče v
Kopru, torej v Istri sami, zelo neprijetno
izvestnim organom; očitati mu seveda niso
mogli ničesar, kakor to, da je bil mož, ki
ni bil Slovan le po rodu, ampak ki je imel
pri tamošnjih odnošajih tudi pogum, pove-
dati, da je Slovan. Premestili so ga v letu
1887. iz službenih ozir. (Čujte, čujte!
se strani somišljenikov.) Kakovi so bili ti
oziri, tega ne vem; premestili so ga v
Gorico, ne za kazni, kakor se dogaja vda-
nih. Kajti vi veste, gospodje moji, da zna-
dijo pod sedanjim naučnim ministrom
„službeni oziri“ nekak način milejšega
kažnjevanja; ne treba govoriti o discipli-
narnem pregrešku (Poslanec dr. Vašaty:
Pelicijske naredbe!), ne treba preiskovati,
niti ni treba izdati kake razsodbe, dolo-
dujoče krivdo, ampak premesti se kar jed-
nostavno. (Tako je! se strani somišljeni-
kov.) Da to premeščenje ni imelo ka-
znjivega značaja, razvidno je iz besedila v
odloku tamošnjega c. kr. okrajnega gla-
varstva z dne 31. decembra 1887, s kojim
se je gospodu poslancu Spinčiču prijavilo
to premeščenje, odnosno odloka minist-
stva. Sicer pa ima gospod poslanec Spin-
čič v obilici pismenih in ustmenih zahval.
(Veselost.) Deželna šolska obala pripo-
znava je vedno, da je dobila v njem ne
le dobrega, izvrstnega in prid-
nega učitelja, ampak tudi izbor-
nega nadzornika ter da stoji pred nami
brez madeža v vsakem pogledu, in to
tudi proti najstrožji kritiki nasprotni mu
šolske oblasti. To pa ni pomagalo čisto nič.

Pripomniti moram še, da je gospod
posl. Spinčič mimo tega član raznim iz-
preševalnim komisijam ter da so mu po-
verili sestavo učnih načrtov; in ako bi
bilo morda to dokaz tudi za visoko zbor-
nico — in jaz menim, da to more biti dokaz
— glede na njegovo mišljenje, čustvova-
nje in njegove tendencije, navesti hočem,
da so naprosili g. poslanca Spinčiča, naj
spiše tudi on kak sestavek o narodnem živ-
ljenju po Istri za delo, ki se je uredovalo
pod njegovo cesarsko visokostjo, cesarjevi-
čem Rudolfom: „Avstro-Ogerska v besedi

in sliki“. Jaz menim, da ne bi bili pove-
rili sodelovanja pri takem delu, ki je bilo
pod pokroviteljstvom njeg. cesarske viso-
kosti nadvojvode Rudolfa, kakemu revolu-
cionarju ali trdo-opozicijsko nadahne-
nemu človeku; človeku, ki špekulira na
to, da se odtrže od avstro-ogerske mo-
narije.

Gospoda moj! Gospod posl. Spinčič
bil je izvoljen — kakor sem že povedal
— v deželni zbor istrski v letu 1882; v
letu 1889 pa, ko so prišli Slovani istrski
do večine v skupini kmečkih občin, izvo-
lili so ga v deželni odbor istrski. Že v tej
lastnosti dobil je enkrat dopust, kajti že
tedaj bil je v Gorici, a da more izvrševati
mandat deželnega odbornika, dali so mu
dopust in v letu 1889 — torej gospod
posl. Spinčič pravo za pravo že od leta
1889. ni več v dejanski državni
službi — ampak njegovo mesto uprav-
lja suplent, kojega vzdržujejo na njegove
stroške (Čujte, čujte! se strani somi-
šljenikov.)

Pri občnih državnoborskih volitvah v
letu 1891. izvolili so poslanca Spinčiča
jdnoglasno v državni zbor, ne da bi bil
formalno kandidoval v istem volilnem
okraju, ki ga je izvolil, in ne da bi bil
sklican kak volilek shod, da! ne da bi se
bil skoro predstavil svojim volilcem, ampak
le vsled njegove obče in dobro utemeljene
priljubljenosti, kajti bil je mož, ki je umel
ostati prijatelj svojemu narodu in dober
služabnik svojega cesarja (Čujte, čujte! se
strani somišljenikov. Posl. knez Lichten-
stein: Dobro!) vzlic težavnemu stališču,
koč državni uradnik pri tamošnjih odnoš-
jih, kjer državne oblasti v vsakem tre-
nutku z največjo energijo postopajo proti
slovanskemu elementu (Dobro! se strani
somišljenikov.)

A tudi v nekem drugem volilnem
okraju Istre bil je vroč volilni boj, in je
res, da je poslanec Spinčič na nekak na-
čin posegel v ta boj. No, in kako? Po-
učeval je — kakor se je dognalo — do
njega obrniva se volilce o njih volilnih
pravicah (Posl. Brzorád: To naj je ka-
znjivo!), da naj reklamujejo, ako se hočejo
postaviti proti krivicam in nedostatkam, in
sploh jih je poučeval o vsakaterih posled-
icah. —

Neki prestopek zagrešil je pa vender-
le pri tem: to ni bila njegova stvar, am-
pak stvar c. k. političskih obla-
sti. (Pohvala se strani somišljenikov.) Te
naj bi poučeval po Istri o pravicah in
oblastih pri volitvah, ne pa da še same
postojajo nepostavno in neredno, kakor se
je dognalo v verifikacijskem odseku. (Tako
je! se strani somišljenikov.) Če pa je že
opravljal prenešene funkcije političskih obla-
sti, hvaležni naj bi mu bili na tem, ako
je bil pripravljen, postavnim pōtem po-
učevati volilce o njih političnih pravicah
(Tako je! se strani somišljenikov), kajti
politiška volilna pravica volilcev je tudi
nekaj, kar spada mej političske stebre mo-
narije. Vzemite le volilcem pravo, neka-
ljeno političsko pravo, in vsi ministri niso
za nič.

Toda storil je še več. Prišlo je do
volitve, ki je bila, kakor veste, predmet
obravnavanja v verifikacijskem odseku
in o kateri volitvi nočem поближе govoriti
v tem trenutku; reči hočem le, da je veri-

fikacijski odsek jdnoglasno stavil predlog
visoki zbornici, da se uniči ta volitev ter
da je soi-disant izvoljeni (namišljeni) po-
slanec, ki je došel v zbornico, sam zapu-
stil to visoko zbornico, predno je prišlo
do sklepa, ker je imel zavest, kako izpade
stvar zbok nepravilnosti njegove izvolitve.

No, gospodje moji, pri tej volitvi so
se dogodile nepravilnosti, da niti niso do-
pustili k volitvi volilnih mož, ki imajo
večino mej hrvatskimi in slovenskimi vo-
lilnimi možmi. (Čujte! se strani so-
mišljenikov.)

(Dalje prih.)

Zadeva Spinčičeva pred
državnim sodiščem.

(Izvirno poročilo.)

Sodišču je dan obravnave predsedoval
njegov podpredsednik baron Habiet-
nek, tajni svetnik, prvi podpredsednik
najvišjega sodišča, član gospodske zbor-
nice itd. Navzočni pa so bili ti-le člani
državnega sodišča: Vit. Haselmayer,
drugi predsednik najvišjesodnega senata,
stalni poročevalec pri državnem sodišči;
baron Hye, tajni svetnik, član gosposke
zbornice, stalni poročevalec; vit. Woeg-
erer, svetnik pri najvišjem sodišči; dr.
Maassen, vseučil. profesor na Dunaji,
član gosposke zbornice; dr. Randa,
vseučil. profesor v Pragi, član gosposke
zbornice; vit. Šrom, odvetnik v Brnu,
moravskega deželnega glavarja namestnik,
član gosposke zbornice; vit. Jaworski,
tajni svetnik, državni poslanec; grof Ba-
deni, veleposestnik v Galiciji; doktor
Suppan, bivši odvetnik in ravnatelj
kranjske hranilnice v Ljubljani; knez
Windischgrätz iz Kranjskega, član
gosposke zbornice; Rintelen, odvetnik
v Gradci. — Poročevalec v obravnavi je
bil vit. Haselmayer, ki je skoro od besede
do besede prečital pritožbo Spinčičevo,
sestavljeno po dru. Pattaiu. Prvi je
potem govoril v ime g. Spinčiča njegov
zastopnik dr. Pattai. Govoril je kako
poldrugo uro znanstveno, logično, gladko,
v obče tako, da se je videlo, kako se
je ponosno za stvar zavzel in kako
pravično stvar zastopa. Članovi so ga po-
slušali z največjo pozornostjo in na-nje je
govor napravil največji utis. Dr. Pattai je
s to pravdo, dejal bi, do vrhunca pov-
zdignil svoj itak veliki odvetniški glas.
Zastopnik vlade, ministerjalni svetnik dr.
Spaun bil je videti po dru. Pattaiem
govoru jako potr. Sam je pričel govor
svoj s tem, da mu je težko govoriti za
drom. Pattaiem, katerega je Bog obdaril
s posebnim govorniškim darom. Dokazoval
je, da državno sodišče ni kompetentno
preiskovati dejanjskega in pravnega temelja
disciplinarnih razsodil. Iznesel je potem
neke opazke k točkam, katere so prouzro-
čile postopanje in kazni proti g. Spinčiču.
Paragrafa o imuniteti da ni moči raztegniti
na govore, katere je imel prof. Spinčič,
ker se tam, koder je govoril, niso delali
zakoni. V Istri da je narod izvenredno
razdražen in zaradi česar se morajo državni
uradniki držati v neki rezervi, ker ni pri-
merno, da v takšnem stanju sodelujejo pri
volitvah in ker bi to moglo slabo uplivati

na šolsko mladež. Omenil je tudi, da se
proti prof. Spinčiču ni postopalo — kakor
bi se moglo soditi po jednom izreku dež.
šolskega sveta — zagradel, ker je de-
loval na to, da so bili voljeni hrvatski
volilni možje in hrvatski poslanec, kajti
vlada se ne zavzema niti za jedne niti za
druge; postopala pa je proti njemu zato,
ker je sploh deloval in agitiral v onih
okolščinah. — Za vladnim zastopnikom
govoril je pritožitelj, poslanec Spinčič.
Govoril je odločno in s tistim glasom, s
katerim govori mož, ki je osvedočen o
pravičnosti svojega postopanja. Prosil ni,
opravičeval se ni; odkrito je izpovedal,
kaj je govoril v Zagrebu in kako je de-
loval pri volitvah in naglašal opravičenost
govora in delovanja, tako po zakonu in
po dostojnosti, po dolžnosti in po pravu.
Govoril v Zagrebu so povse naravni in ne
more biti niti govora o kaki kaznivosti.
Delovanje njegovo v Istri je patrijotično,
zakonito in dostojno. Nijedno oblastvo ni
navedlo niti jednega čina, niti jedne be-
sede, katera bi bila kazniva ali nespo-
dobna. Posebe se g. Spinčič bavi še s
trditvijo vladnega zastopnika, da v Istri
vlada izredna razdraženost; priznava to
tudi on in pove razloge, zakaj vlada. —
Člani sodišča so g. Spinčiča poslušali jako
pozorno. Čitalo se jim je raz lica, da so
tudi oni uverjeni o pravičnosti njegove pri-
tožbe. Tudi sam vladni zastopnik poslušal
ga je pozorno in z osobitim zanimanjem.
Pozvan, če ima kaj omeniti, je naposled
rekel, da se sodišče ne sme spuščati v
stvar in da odbija pritožbo zoper vladne
organe. Dr. Pattai prosil in dobil je
besedo znova in rekel, da vladnemu za-
stopniku nima kaj odgovarjati, da je v
svojem govoru dokazal, da pristojno sodišču
pravo razsoditi o tej stvari; da spisov ni
videl, da torej tudi ne more reči, se je li
vse tudi formalno po predpisih vodilo;
ter da vladni zastopnik niti skušal ni po-
biti fakt, da ni jeden ni drugi član de-
želnega šolskega sveta iz učiteljstva ne
fungira kot deželni nadzornik, kakor
to predpisuje zakon. Vladni zastopnik,
znova vprašan, če ima kaj omeniti, zopet
ne vé, kaj bi rekel. Ponavlja, da se so-
dišče ne sme spuščati v stvar, da se je
formalno postopalo po predpisih, ker so
bili tako v Gorici kakor na Dunaji pokli-
cani sodni svetniki, da izrečejo svoje
mnenje; toliko zaupanja do oblastev, da
se to veruje, mora vsak imeti. — Član
sodišča dr. Randa predlaga, naj se so-
dišču izroče spisi; vladni zastopnik se pro-
tivi; člani sodišča odidejo in vrnivši se za
deset minut zahtevajo spise, katere jim
vladni zastopnik tudi izroči. Predsednik
izjavi na to, da se bode razsodilo razgla-
silo dne 7. julija ob 10. uri, kar se je
tudi zgodilo.

V razsodilu izreklo se je sodišče, ka-
kor ste poročali, nekompetentnim. Takšno
razsodilo, ker se je vsa stvar vender-le
razpravljala, tolmači se splošno tako, da
je pritožba opravičena. I odvetniku dr.
Pattai, kakor pritožitelju Spinčiču sporo-
čili so razni člani sodišča čestitanje svoje
na zagovorih. Da se je sodilo stvarno,
meritorno, bili bi, kakor se čuje zanesljivo,
vsi sodniki, razun jednega, spoznali pri-
tožbo za opravičeno.

DOPISI.

Izpod Góre pri Idriji, v juliju. — [Izv. dop.] Kdor bi mislil, da se je naše notranjsko mesto zadnji čas izneverilo svojemu odločno-narodnemu praporu, pozabilo na narodno svojo zavest in se zarilo v novodobno Nirvano lenobe, iz katere je bo treba z nova buditi in dramiti, — ta bi se — temeljito varal. Tako daleč v Idriji še ni prišlo, če tudi bi nemara kak narodni pesimist od daleč tako sodil! —

Naravna lega našega rudarskega mesta res da ni izvanredno ugodna; — nekateri hudomušneži trde naravnost, da živimo v pravem „kotlu“, v katerega se sicer lahko pride, ne pa tako tudi iz njega, — kateri epileton bi bil morda primeren, a upravičen ni, — vendar se poleg te senčnate strani ponuja obiskovalcu v njem tudi dokaj prijetnih prizorov, če si ogleda kraj natanko in bolj od blizu Žal bi mu za tak trud ne bilo! —

Na jedni strani ima na razpolago in priliko, ogledati si zanimive rudniške naprave in rudnik sam, z raznimi rovi kakor so: „Josipov“, „Barbarin“ in „Terezijin“ — rov, kjer se pridobiva živo srebro in cinober, in kjer si služi svoj vsakdanji kruh nad 1400 rudniških delavcev; tam zopet ogleda si lahko raznovrstna tovarniška poslopja, vodovod i. t. d. — poda se v nad 300 metrov globoko jamo, v kateri deluje velikanek parni stroj, in kopljejo delavci rudniško kamenje, — ali, če si je vse to že ogledal, opazuje lahko naravne krasote: visoko hribovje in gorovje, ki oklepa od vseh strani to naše mesto; — a ko si je vse to bolj ali manj natančno ogledal, našel bode naposled tudi potrebnega razvedrila in okrepčila v središču mesta, kjer mu je marsikaj na razpolaganje

Kakor v ostalih notranjskih mestih in trgih, velja tudi o prebivalstvu idrijskem priznanje, da je izključno náródnó, da sicer ga je v zadnjem času zli duh strankarskega rovanja in hujskanja ločil v dva — nepotrebna tabora, — enega naprednjaštva, in drugega — dvomljive vrednosti. — Edina izjema je malo številce rudniškega uradništva s svojim ženskim dodatkom, katerega pa ni v poštev jemati pri tako ogromni večini narodnih domačinov! — Ne ziblje se sicer ta večina v zemskem blagostanju, — materijalnih in podobnih darov; narava sama že tem stanovnikom, kakor tudi bližnji okolici, ni odločila ugodne usode, — pač pa je podarila jim blago srce in trdno naravo, katera se spaja v neomahljivi — narodni samozvesti! . . .

In tako dospel sem sedaj do našega narodnega — društvenega življenja; — društva, kjer se to goji in podpira, in do nekaterih „solnčnatih“ in „senčnatih“ strani njegovih, kakor tudi nekaterih družih več ali manj važnih, dasi karakterističnih, ali — če hočete: „klasičnih“ — predmetov, katerih dotakniti se mi zdi potrebno, kar mi seveda oprostite!

Narodnih društev šteje naše mesto troje: „Čitalnico“, „Delavsko bralno društvo“ in „Dramatično društvo.“ Razun teh pa imamo še: „Prostovoljno gasilno društvo“ s slovenskim poveljništvom (komando), „Veteransko društvo“ in „Rudarsko bratovščino“, ki stojé seveda na povse nevtralnih tleh. — Da imajo pa tudi tukajšnji „Nemci“ in Nemškutarji svoj „Casino“, t. j. zavetišče in pribežališče, kjer se brezskrbno zbira ovet te in take „nemške in nemškutarke inteligence idrijske“ (?), umeje se, bi dejal, že samo po sebi. A, da nima tega rudarskega podjetja baš država v rokah, imela bi Idrija javalne v svoji sredi znano hišo, v njej pa „Casino“ s svojimi raznimi nemškimi udi, — „Studentenheberge“ i. dr. — Pri vsem tem je naš mestni občinski odbor z županom vred vendar le v čisto narodnih rokah. — Poleg tega zgoraj omenjene, pa seveda — nevažne hiše, ima pa mesto in teritorij na razpolaganje dvoje od države vzdržanih ljudskih šol, (t. j. petrazredno deško in

štirirazr. dekliško lj. šolo z otroškimi vrtcem), in to v dokaj prostornem poslopju, kjer ti molí nasproti — seveda le nemški (!) državni napis: „K. k. Werks Volksschule;“ — za tem imamo rudniško godbo ali „Werks-Musikkapelle“, — in slednjič gledališče ali „K. K. Werks-Theater“, ki je nekake zgodovinske znamenitosti z bok svojega nadstoletnega obstanka, — v čegar bližini je tudi mala državna „K. k. Werks-apotheke“, t. j. lekarna. — Izven rudarske direkcije imamo: okrajno sodišče in davkarijo, kojih uradništvo je izključno narodnega mišljenja, česar seveda o onem pri rudniški stroki ne morem trditi; — zatem poštni in brzojavni urad, o katerem omenim le toliko, da bi bil že skrajni čas, da se podržavi in preustroji — in slednjič notarijat.

Glede delovanja naših narodnih in ostalih društev moram pohvalno omeniti, da je kaj živahno, dasi razmere niso kaj ugodne, i. t. d. A, bodisi po zimi ali po letu, — vedno ti tekmuje drugo z drugim, kako bi doneslo občinstvu in udom svojim primerne razvedrila; z bok tega bi jim želel obilnejše gnotne podpore in večje število udov, nego jih štejejo sedaj. Zlasti pa naj bi odbor jednega kot drugega prvih treh društev skrbel za to, da si pridobi zmoezne pevake moči, ki bodo stalno sodelovali pri društvenih veseljih. Ta društva po moči podpirati pa zahteva od slehernega narodnjaka značaj, zavest in smoter, za katerega društva narodni stvari v prid in čast delujejo! Tako se je na prim. zadnja veselica „Del. bral. društva“, — dne 3. t. m. (s petjem, godbo in kegljanjem), kaj dobro obnesla. In tako tudi druge, dočim nemške pešajo, kar je čisto naravno!

A tudi gibanje tukajšnje nemške in nemškutarke stranke je zanimivo za opazovalca; saj je ni prilike, pri kateri bi ta postojanka ne pokazala svojih — tumpastih rožičkov! Prišatev šteje dovolj, z bok tega se jej ni bati pogina. Jeden glavnih vodij te idrijske nemške stranke, strasten naš politični nasprotnik, čestilec in podpiralec germanke ideje in njej podobnih izrastkov, je šef nekega tukajšnjega urada. Pri vsem tem, da je njegova eksistenca odvisna od žuljev in naklonjenosti našega kmeta, — obnaša se vendar napram temu našemu kmetu uprav politično razposajeno. Ne da bi na videz sovražil slovensko ljudstvo, od katerega, kakor sem že dejal, on živi, — vendar ne ravna lepo z njegovim zaupanjem, ki ga je doslej stavilo vanj, — (to zaupanje zdaj že primerno gine); ne da bi si upal sovražiti poslovanje v slovenskem jeziku, mrzi ga vendar to! On je in ostane naš strasten politični nasprotnik in tega svojega nemškega mišljenja mož prav nič ne prikriva. Dobro, naj mu le da duška, mi ga hočemo dati svojemu! Mesto naše, kakor vsa okolica in sploh okraj, so narodni, a če v tem našem mestu kaže svojega srca navdušenost za velikomemško propagando in njenega političnega boga, potem nam ne preostaje drugega nič, nego izjava: Kdor ni z nami jednega mišljenja, a podpira in se žrtvuje za nam nasprotno stranko in njeno delovanje, zlorabi našo naklonjenost, — ta je naši narodnosti odločen nasprotnik in torej nevreden, da bi ga naš narod podpiral, ter tako gojil gada na svojih prsih! Časi so minoli, ko so se z nami Slovenci uganjale take burke po nemških in nemškutarških elementih, zdaj se nam ne manjka mož, ki kot možje-narodnjaki samostojno delujejo doma in izven domovine za narodno stvar, ter radi in cenó ustrezajo prošnjam in potrebam svojega ljudstva! — Narod, na-nje se obrni, in géslo ti bodi: „Svoji k — svojim!“

Različne vesti.

Iz državnega zbora. Dne 8. julija so vsprejeli postavo v varstvo delavcev pri prometnih napravah Dunajskih. V obče so

sodi, da bodo delavci imeli jako malo koristi od te postavbe.

Dne 11. t. m. pričela je generalna debata o valutnih predlogah. Oglasilo se je 14 govornikov proti in 12 za predloge. Posl. Javorski je izjavil v imenu Poljakov da bodo glasovali za prehod v podrobno debato, ker smatrajo uravnavo valute za državno potrebo.

V seji dne 12. julija govorili so za predloge Jacques, Šuklje in Steinwender, proti Kramar Fuas in Gross. Steinwender je izjavil, da bodo njega somišljeniki glasovali proti zakonu o posojilu, kar bodi v svari vladí glede nje razmerja do Nemcev.

Politični pregled smo morali danes izpušiti radi obilice družega gradiva. Se političnega pozorišča je zabeležiti: da dopu. Njegovo Veličanstvo dne 30. avgusta v Lvov, kjer ostane dva dni; da je sv. oče imenoval več novih škofov; da je francosko ministerstvo podalo svoje ostavko, da pa ostane v službi na zahtevanje predsednika republike; da se usmrtili znanega dinamitarda francoskega Ravachola; da pri volitvah na Angleškem poštena stranka Gladstonova ne napreduje tako hitro, kakor smo pričakovali, da pa je vendar skoro gotovo, da pride do večine, veld česar se najbrže premeni marsikaj v mejnarnem razmerji; mej Francosko in Črno goro so sklenili trgovinsko pogodbo. —

Predsednik republike Francoske je podpisal dekret, ki določa 5. dan maja 1900 za otvoritev svetovne razstave v Parizu.

Slovenščina pri državnih železnicah. Hvaležni smo, da ravnateljstvo državnih železnic kaže tu pa tam voljo, da bi tudi našemu jeziku privoščilo nekoliko pravice; a obžalovati moramo, da se to dogaja le v skromni in povsem nedostatni meri. Na de jaje se, da bode G. Bilinski spolnil dano obljubo, nočemo danes pritiskati v tem pogledu, vsaj bomo imeli v to še dovolj prilike. Ampak prošnja naša velja danes na drugo stran: da bi se pri uvažanju našega jezika gledalo nekoliko na čistost in pravilnost jezika. V naznanilu, pribitem v vozeh, tičočem se „prateža“ je n. pr. vendar malo preveč kolobocije. Menimo, da tudi pri državnih železnicah ni težko najti ljudi, ki res poznajo naš jezik. — Slavno generalno vodstvo naj nam oprostí to pohlevno opombo.

Za Cirilo-Metodijski dar nabralo se je nadalje: N a b r e ž i n s k i k r e s o v c i 7 gold. Pri delitvi krojaškega računa 1 gld. Skupaj torej do zdaj 125 gld. 50 kr. in 10 ital. lir.

Družbi sv. Cirila in Metoda so v dveh dneh naslednja Ciril-Metodijska darila poslali: g. Filip Gorup, pravnik na Dunaji, 107 gld. pokroviteljine naše vrle, po vzorih hrepeneče Dunajske akademične mladine; lepo se razvijajoča podružnica požrtvovalnih rodoljubkinj v Gorici 100 gld.; Ljubljanski Sokol 100 gld. pokroviteljine po soglasno sprejetem predlogu g. J. Rebeke, ključavničarskega mojstra v Ljubljani; g. Avg. Drukar, notarski kandidat v Kranji 18 gld. kot Ciril-Metodijski dar prijatelj pred nedavnim umrlega g. Metodija Pirea mesto nakrstnega venca; g. vseučiliščni prof. dr. Fran Celestin 10 gld.; g. župn. Anton Bercè 10 gld.; g. Ivan Černe, župnik v Barkovljah, 8 gld. — (5 gld. je daroval g. pošiljatelj, 2 g. Anton Rebek, 1 g. Ivan Skabar —); g. Ivan Cotelj, župnik v Kanfanaru v Istri, 6 gld. — (3 gld. daroval g. pošiljatelj, 2 g. Josip Knava, kurat v Topolovci, 1 g. Vaclav Foltá) —, in g. pravnik Anton Švigelj v Borovnici 4. julija pri kresu nabranih 5 gld. 16 kr. Naj bi sv. brata Ciril in Metod blagoslavljal vse veledušne darovatelje in pa našo družbo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda na Greti pošilja te dni priporočila.

pisma raznim okoličanskim rodoljubom in veljakom.

Meseca septembra tek. l. odpre namreč imenovana podružnica tudi na Greti svoj otroški vrt (eden obstoji že v Rojanu) in v to svrhu trebalo bode mnogo denarja. V IV. okraju, in sploh v tostranskem okrožji okolice, oziroma podružnice na Greti (v onostranskem okrožji se nahaja podružnica sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu) je še vse premalo zanimanja za prevažno to podružnico. Upati je pa, da store svojo rodoljubno dolžnost posebno oni gospodje, kateri so prejeli priporočila pisma od strani imenovane podružnice.

Iz-med dotičnih gospodov morali bi pristopiti k podružnici vsaj jeden pokrovitelj ter nekaj ustanovnikov. — Vsa je v IV. okraju mnogo takih, ki bi lahko darovali, jedenkrat za vselej, 10 gld. v rešitev naših otročičev!

Razmere na Greti so že znane rodoljubom; nevarnost je tu velika — valovi italijanizma naraščajo bolj in bolj — v pogubo naših otročičev, tako v narodnem, kolikor v moralnem pogledu.

Praznik sv. Cirila in Metoda v Rojanu je slavil otroški vrt pretečeno nedeljo v jutro. Naša vrta vrtnarica, gospica Irma Fabiani je kaj okusno okrasila šolsko sobo za otroško veselico. Zbralo se je mnogo domačega občinstva. Navzoči so bili tudi č. odborniki rojanske podružnice in več gospa iz mesta. — Kakor je navada pri Slovencih, so otročiči zmolili gospodovo molitev.

Nastopila je A. Čokel in v lepem govoru opisala, kako nam je častiti sv. Cirila in Metoda. — Radovali smo se, ko smo čuli vbrano petje naših otročičev in gladko pa blagoslavno deklamovanje. Ne morem zamolčati, da ne bi pri tej priliki pohvalil naše vrtnarice, katere vrt je res vzoren, — o tem smo se že opetovano prepričali. —

Ko so odpeli cesarsko himno, je nagovoril g. Kamušič, voditelj vrta, naše matere rojanske, ter mej drugim omenil: „Da odgoja otroka mora že pričetí v nežni prvi mladosti, kakor vrtnar ki mlado drevesce obrezuje in podpira. Naše matere ne vedo, da kar otrok ališi in vidi, da se to vse v njega duši vtisne — in šele pozneje poganja —: dobro ali slabo. — Saj so vam v vzgled naši otročiči tukaj, mladi še in nežni, pa vendar jih je vrtnarica privadila redu, lepi izreki, vzgojila njih srce, da že ljubi Boga, narod in domovino — Priporočam vam drage matere: Varnajte se grdega besedovanja in opravljanja v pričo Vaših otrok; govorite z njimi domači jezik slovenski, ekrbite za nje kot za največi dar božji, pošiljajte je v vrtec in zadovoljni bodite vi in bodo oni. To vam iskreno priporočam.“

Glasno smo odobrvali te zlate nauke. Zdaj so se pa otročiči odahnili pri pogrnjeni mizi. — Gđ. vrtnarica jim je delila malinovec v polnih kozarcih in še sladkega kruha na vrh. — Tako je končala tudi ta šoleka veselica. Prijatelji, podpirajmo to našo, nad vse vzvišeno družbo sv. Cirila in Metoda! „Rojanski“

Z druge strani se nam piše: Lopavšetek te veselice priča o izvrstnem učnem vspehu na tem otroškem vrtu in zanimanje domačega ljudstva, ki je pohodilo to veselico, nam je porok, da so zavodi „Družbe sv. Cirila in Metoda“ našemu ljudstvu priljubljeni. Videli smo marsikatero mamico, koji se je vtrnila solza veselja, videči svoje dete lepo moliti, peti in deklamovati, dočim se mnogo otrok po cestah klati in spriduje, ker ne zahajajo v otroški vrt. Vtis te veselice na domače ljudi bil je velik, kajti slišali smo občno hvalo in tožbo, da je vse še premalo časa trajalo. Čestitamo tamošnji gci. vrtnarici Irmi Fabiani na izvrstnih vspehih njenega učenja; slovenskim starišem pa priporočamo najtoplejše slovenske te zavode v blagovoljno podporo.

Sklep šolskega leta na slovenski šoli pri sv. Jakobu je jutri. Ob 7. uri je sv.

maša, potem se vrše izpiti. K javnim izpitom pridejo tudi zastopniki glavnega vodstva družbe sv. Cirila in Metoda. Stariši otrok in drugi rodoljubje so vabljeni udeležiti se te slavnosti. Otroški vrt zavraj svoje leto s koncem tega meseca.

Veselica društva „Hajdrih“ na Proseku. Vroče je bilo, silno vroče v nedeljo popoldne, takó, da je trebalo poguma in navdušenja, da se je človek podal na pot — in še navkreber. S pogumom se sicer nemočno ponašati, ali to je res, da smo vsikdar navdušeni, ko odhajamo k veselici na Prosek. Radi gremo tja gori na hrib — v avestisi, da se bomo vračali domov zadovoljni in veseli — bodi že vreme tako ali tako: naj že pritiska tropiška julijeva vročina ali pa naj razsaja ledena burja decemberska.

Tako je bilo tudi v nedeljo: navdušeni — če tudi v potu svojega obraza — lezli smo gori na hrib; veseli in zadovoljni vračali smo se domov — da pozno v noč, menda ni treba posebno naglašati. Vapeha nedeljne veselice društva „Hajdrih“ pač ni možno točneje označiti, nego da rečemo: lepo sestavljeni program proizvajali so izborni in pa — točno. Da, točnost je doma na Proseku in mi bi društvo „Hajdrih“ v tem pogledu postavili — če se ni bati zamere — v vzgled vsem drugim društvom v mestu in po deželi. — Pelo se je seveda precizno, kakor je že navada na Proseku in odlikovala sta se v skladbah „O ti dušo!“ in „Pobratimija“ — solista Kalin in Slavik. Glede tamburaškega mešanega zbora Proseškega reči nam je le: prišli smo, čuli in premagani smo bili. Pred tolikim napredkom v razmerno kratkem času klobuk raz glavo! Kje drugje po deželi zmreže kaj takega? Lepemu vsopred lep vzršetek je bila vesela Gürlitzova igra „Popolna žena.“

Igralo se je prav dobro in igralcema in igralcema gre vsa hvala. Tudi pri proizvajanju te točke zapazili smo nekaj, kar ni povsod doma: — dober ukus. — Še le po zvršetku oficijalnega dela vsopreda ozrli smo se pazljivo po mnogoštevilnih gostih. In ta pogled nas je vradostil: pogled na lep venec slovenske inteligencije mej priprostim narodom. Videli smo mnogo odličnjakov: drž. poslanca Ivana Nabergoja, ki je pozdravljaj goste prelubeznjivo; dr. G. Glaserja Pretnerja, Gregorinca, Sanci na, Trudna in Janežiča, pisatelja Frana Podgornika, boritelja Mateja Mandiča, mnogo odličnih gostov z Opčin, Nabrežine, Divače itd. No: vsaj se vender-le razvijamo v socialnem pogledu. In kar posebno odlikuje naše rodoljube, je to, da vsilje različnim političkim nazorom spoštujejo drug drugega, da tudi v viharjem življenju umejo biti — prijatelji. Zato pa nas je osupnilo tem bolj, da je nekdo mej veselico postajal pred vratmi — mej otroci. Na ulici mu pač ni primeren prostor.

Dolžnost izpolnimo, ako iz mej drugih označimo jednega naših rodoljubov, kateri o vsaki priliki, bodisi z besedo ali z denarno podporo kaže svoje narodno slovensko srce; in ta je gospod S a r e ž i n, posestnik pri sv. Jakobu. On je na „kres“ pri sv. Jakobu navalil največji tram: prav nov petak av. og. veljave. — Čast njemu! O tej priliki moram še častno pohvaliti g. Sarežina kot vzglednega in značajnega narodnjaka, ker on je ne izgovori nikdar laške besedi v slovenski družbi, bodisi doma ali na tujem. Ponehamajmo ga!

Omenjeni veđer nam jo g. Šnebelj, znani narodnjak — pripeljal v družbo g. Ceglarja, ki je v prvi položil 1 gld. na narodni žrtvenik. Hvala mu! Upamo, da se še kaj enakih zgubljenih ovčic približa narodnemu taboru. —č.—

Vabilo na veselico, katero priredi pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah, v nedeljo dne 17. julija v vrtu krčme „Obrotniškega društva“ z sledečim vsopredom: 1. Jenko: „Naprej“, svira orkester. 2. I. P. Stooš: „Oružje i jezik“, pojo možki

zbor. 3. Waldteufel: „Estudiantina“, (valček), svira orkester. 4. a) G. Ipavio: „Sredi vasi“, poje možki zbor. b) Hrabr. Volarič: „Oj z Bogom ti planinski svet“, poje možki zbor. 5. Hrab. Ražem: „Zora“ (mazurka), svira orkester. 6. a) O. Kumpf: „Ruža u pustinji“, poje možki zbor. b) Iv. pl. Zajc: „Davorija“, zbor se spremljevanjem orkestra. 7. a) Iv. pl. Zajc: Finale iz opere „Nikola Šubić Zrinski“, svira orkester. b) Hermann: „Dijamant“, (sinfonija), svira orkester. 8. I. T. „Dva zeta“, (veseloigra v enem dejanji). 9. Bizet: „Carmen“, (potpourri), svira orkester. 10. a) M. Brajša: „Istarska koračnica“, poje možki zbor. b) Hrab. Ražem: Himna pevskega društva „Adrija“, zbor se spremljevanjem orkestra. 11. Verdi: „Traviata“, (sinfonija), svira orkester. — Pri veselici svira oddelek Arbanasichevega orkestra. — Začetek veselice je ob 5½ uri popoldne. — Ustopnina k veselici za osebo 30 kr.

„Rojsko posojilno in konsumno društvo“ je imelo v I. polletju letošnjega prometnega leta 15.928 gld. 40 kr. prometa. Dohodkov je imelo 7964 gld. 20 kr., stroškov pa 7792 gld. 50 kr. Pristopilo je k društvu 60 novih udov ter je vplačalo 64 deležev; število zadrušnikov znaša sedaj 150 in polno vplačanih deležev 96. Nakupilo se je v tem polletju vina za 5069 gld. 21 kr., iztržilo pa za 5372 gld. 98 kr. Prve dni prihodnjega septembra odpré dru tvo v ulici Belvedere svojo prodajalnico, katera bo javna ter se bo de zadrušnikom-kupovalcem od kupljenega blaga koncem leta dajal odatotek čistega dobička, kar bo de za vsacega posameznika velike koristi. Mi opozarjamo slovensko občinstvo na to lepo razvijajoče se društvo ter želimo, da bi naši ljudje obilno pristopali k temu podjetju in to v njih lastno korist. Novi udje se sprejemajo še vedno ob uradnih urah v sredo od 6—7. zvečer in ob oedeljah od 9—10. ure predpoludne v pisarni v Rojanu.

Iz Divače se nam piše: Tudi naša Divača — ali kakor jo nekateri še vedno pišejo: Divaoca — ima nek „Restaurant“: naglašam to, da ne bi mislili v Hrpeljah, da zaostajemo za njimi. O ne, čisto nič ne zaostajemo za njimi, zlasti kar se tiče narodne — nezaveisti. Če stopiš v naš Restaurant, nagovore te kaj postrežno: Cosa comanda? „Bon giorno!“ Še le ko se prepričajo, da govoriš slovenski, govore tudi oni milostno slovenski. Mi pa vprašamo po vsaj pravici: čemu napis „Restaurant“ in zakaj ne „Restavracija“, kajti ptujec, ki razume prvi napis, razumel bi tudi poslednjega? Zakaj ne nagovoriti vsacega gosta kar slovenski in še le potem, ko se prepričajo, da je inorodec, nemški ali italijanski? Slednji čas bi bil, da bi energično in dosledno začeli braniti slovenski značaj dežele in po takem tudi narodno čast. Istrski pohajač.

Se spodnjega Krasa se nam piše: Na praznik svetega Petra so imeli v Lipi javen ples tamkajšnji mladeni. Pri plesu so se sprli mladeni iz Škrbine in Dornberga. Poslednji so si na vso moč prizadevali, kako bi pametne Škrbince razdražili ter provzročili pretep. In res kmalu bi se jim bilo posrečilo. Ali vender zaman. Vsa čast pa gre vrlim Škrbincem, ker se niso hoteli bojevati, pač pa raje odstopili.

Obžalujemo pa, da se nekateri fantje tako radi pretepajo, ker to kaže na neolikanost. Pri tej priliki čuti je bilo tudi strašno, grdo, brezbožno preklinjevanje: seveda v italijanskem jeziku. Pohvaliti moramo Škrbince, kajti pokazali so vender — izobraženost. Ni-li to morda sad tamošnjega bralnega društva, ki je zares vzorno, da se malo kje najde tako? Torej čast, komur čast!

Opazovalec.

Iz Vodnjana se nam piše: Povodom svojega prihoda v Vodnjan obiskal je gospod namestnik tudi tukajšnje šolo ter sam izpraševal otročiče. G. namestnik bil je zelo z dovoljen, a posebno pohvalno se je

izrekel o učiteljici, gospodičini Giseli Schmutz, hčeri umirovljenega davkarja, g. Schmutza v Komnu.

Od sv. Jakoba se nam piše: Laški listi so te dni pisali o nekem učitelju z imenom „Keperle“. Učitelj, katerega mislijo ni nikakor trinog, pač pa pošena duša, ki se žrtvuje za mladino in jo v slučajih tudi brani.

Da bi pa imel Slovenec — in prav Slovenec — polževo kri, bilo bi pa žalostno. Da se pa zrelemu, 13 letnemu pobalinu toliko vrjame in to po časnikih širi, je pa dovolj aramotno za 19. vek.

Na mojo častno besedo — takih laži nisem še čital!

Stvar pa ni še svršena. G. „Keperle“ le pogum! Bogomil Kiferle, učitelj.

Iz Štorij nam poročajo, da je vse izmišljeno, kar so pisali listi o slučajih kolere. Nasprotno: v Štorijah je zdravstveno stanje prav izvrstno.

Tudi glede kmeta Frana Mahnića, ki je na trgu pred vojašnico obolel pri sumljivih simptomih in potem tudi umrl v bolnici, so dognali pri obdukciji, da je umrl na vnetji plučne mreže.

Iz Ospa se nam piše: Vedno se bomo spominjali na 29. dan junija t. l., ko smo obhajali dvojni slovesni praznik: vsakoletno opasilo in delenje sv. birme. Trobojnice vihrale so iz stolpa, oznanjujoč veseli praznik. Okoli osme ure zjutraj je prišel višji dušni pastir. Občinstvo, na čelu mu šolska mladina, vasprijela ga je radostno. Pa saj ga ni za katoliške kristjane veseljšega dne, nego kadar stopi med nje višji dušni pastir, da se prepriča o dušnem stanu svojih ovčic. — Za vero, dom in cesarja, je geslo katoliškega Slovenca. Za vero, podedovano od svojih prednikov, ki so jo branili hrabro v krvavih bojih ter jo ohranili neoskrunjeno. Uprav v zgodovini Slovanov vidimo blesteče zvezde: Turjaška, Zrinjskega, Sobjeskega Jelačiča, ki so se odlikovali v boju za sv. vero. Uprav v tem bila bi izražena naša moč, da se združimo v veri po priprošnji svetih bratov Cirila in Metoda.

Tako jedinstvo bilo bi prekrasen šopek, poln duhtečih cvetic, kraseč katoliško cerkev, v kateri naj ima Slovan v vseh časih svojo zaslombo. Naj delajo naši nasprotniki kar hočejo, mi se jih ne bojimo, ako smo zbrani v edinstvi sv. vere.

Tako so pokazali tudi osapeki farani dne 29. pr. m., ko so imeli v svoji sredi višjega pastirja. Tako je častno. Ni je druge poti, ki bi zamogla nas privedi do zaželenega cilja, kakor je pot sloge in edinstvi, kar tudi vedno priporočajmo „Edinost“. Ne bodimo netopiri, kakor se nahajajo v neki vasi, da imajo na eni peruti „Il Mattino“, na drugi pa „Edinost“. Tak pol miš pol tič ne velja nič, to je mračnjastvo, ki se boji solca pravice in resnice. Odločni bodimo in podpirajmo vzajemno sami sebe!

Vsem pa, ki ste se vedli dostojno v čast in ponos vse osapeke fare, bōdi hvala! Ospo še ni doživelo take slovesnosti. Geslo naše bōdi: Skrbimo za mladino, moštvo bōdi naša podpora, sivo starost pa spoštujmo! Cerkev bōdi svetilnica, šola gojišče, dom ognjišče!

S Ptulo — „Slov. pevsko društvo“ v Ptuji sklenulo je v zadnji svoji seji dne 5. tega meseca o priliki „velikega koncerta“ dne 14. avgusta 1892. v Šoštanji, najeti poseben vlak iz Celja v Šoštanj. To zadevo izročil je odbor g. Drag. Hribarju v Celji s prošnjo naj skrbi zato, da bode vlak na vsak način ob deveti uri predpoludne v Šoštanji. Ob 10. uri je sv. maša in po maši skupna pevska vaja. Po pevski vaji je obed, po obedu društveno zborovanje. Koncert se sodelovanjem vojaške godbe se počne točno ob 4. uri popoldne. Pele se bodo, že večkrat po časnikih razglašene pesmi: Mešani zbori. Volarič: „Grajaka hči“; Foerster: „Ljubici“; Vilhar: „Domovini“. Moški zbori. Nedved: „Avstrija moja“; Nedved:

„Venec slovenskih pesmi“; Foerster: „Gorenjski slavček“ se spremljevanjem godbe. Zagotovljeno nam je tudi sodelovanje „Ljubljanskega in Celjskega Sokola“, ki se bōdeta po došlih poročilih slavnosti korporativno udeležila. Ves slovenski svet opozarjamo tem potem še enkrat na našo slavnost ter ga pozivljamo z vsemi močmi delovati na to, da bode slavnost vredna družica onim, s katerimi se ima že društvo ponašati.

Vabimo Vas, slovenska inteligencija, vabimo Vas slovenske kmete in kmetice, pridite od vseh strani v skupno razveseljevanje, da si razvedrimo duh naš po narnem delu, da si tukaj pridobimo novih moči, in da pokažemo kaj zamoremo z združenimi močmi.

Novost za tamburaše. Najnovejša skladba za tamburaše je „Anka“, francoska polka. Za tamburaški zbor zložil cand. jur. Miroslav Nerat. Igrala se je prvič na izletu akad. društva „Triglav“ — v Šmariji, kjer je jako ugajala. Opozarjamo sl. slovenske tamburaške zборе na to mično skladbo, katere partitura se dobiva pri skladatelj v Mariboru, Reisenstrasse št. 8 proti poprejšnji vpošiljavi 85 kr.

Slavjanska čitalnica v Pulji imela je svoj občni zbor dne 3. t. m. koji je bil prav dobro obiskan. Navzoč je bil c. kr. vladni komisar gospod Dolinar. S krasnim govorom pozdravil nas je naš prečastiti gospod predsednik, dr. Matko Laginja, za kojim je častni gospod tajnik, dr. Konrad Janežič prečital poročilo o delovanju društva v pretečenem letu. Blagajnik društva, gosp. Dragotin Fakin poročal nam je o gmotnem stanju društva.

Potem začela se je volitev novega odbora, pri koji so bili izvoljeni sledeči gospodje: dr. Laginja Matko predsednik; Dr. Jakič Ante podpredsednik; Križaj Josip Fran, tajnik; Perić Franjo, blagajnik; Špič Ivan in Mrzljak Ivan, odbornika. — Dr. Janežič Konrad, Grum Viljem, Mihaljevič Franjo, Fakin Dragotin, Fakin Anton in Schwarz Emanuel, namestniki.

Reči se more, da je društvo v preteklem letu napredovalo v vsakem pogledu. — To je zasluga starega odbora in mi smo mu hvaležni.

Občni zbor počel je o 5. uri, in je trajal do 7. ure, po kojem smo imeli prosto zabavo s koncertom. Bilo je pozno po polnoči, ko smo se razšli zadovoljni z napredkom našega izvrstnega društva.

Ponarejene desetakke izdajal je po Trstu trgovec Leopold Chiaruttini iz Strasolda. Opeharil je več tukajšnjih tvrdk. Zaprl so ga v soboto in je pripoznal krivdo. Zaprl so tudi njega sokrivca, voznika Miklavža Fornasierja iz Strasolda. Poslednji jo je bil že popihal iz Trsta, a za njimi hiteli redar zasačil ga je v Strasoldu. Tudi v Gorici in Ljubljani izdajali so se te dni ponarejeni desetakki. Trgovci naši naj pazijo torej.

„Slovanski Svet“ ima v 13. št. naslednje vsebino: 1. Slovanska umetnost in znanost. 2. Liturgija rimske cerkve. (Dalje). 3. Kavkazki plennik (Puškinova pesem v izvirniku in slovenskem prevodu z latinico in cirilico). 4. Ruske drobtinice. 5. Dopisi. 6. Pogled po slovanskem svetu. 7. Književnost.

Poslano. *)

Prosim Vas, da vsprejmete v svoj list nastopni popravek:

1. Ni res, da sem jaz narodnim deklicam, katere so nabrale za trak z napisom: „Sv. Lovrencij za nas Boga prosi“, odgovoril, da so mi morale prinesiti denar; češ, da bi bil že jaz sam proskrbel za stvar, kakor bi bilo treba. —

2. Ni res, da sem jaz gledé slovenskega napisa omenil, da so minuli stari časi, in da tukaj ni smeti več tako počenjati; to naj bi veljalo tam v Bosni.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velela.

3. Ni res, da sem jaz dal odrezati na traku, kojega so kupila narodna škedenjska dekleta, slovenski napis: „Sv. Lovrencij za nas Boga prositi“.

4. Ni res, da sem jaz tako ravnal vsled prigovarjanja neke gospice ali gospe i. t. d.

5. Na zadnje, ni res, da sem si hotel pridobiti pevce društva „Velesila“ samo iz namena, da bi se društvo razšlo.

Škedenj, dne 10. julija 1892.

Ivan Kavalič
župnik Škedenjski.

Zahvala.

Podpisana rodbina si šteje v dolžnost najtopleje se zahvaliti vsem znancem in prijateljem, ki so našega nepozabnega sina, oziroma brata in svaka

Janeza Kovačič-a,

spremili k večnemu počitku ter nam s tem skazali v britkih urah svoje prijazno sočutje. Posebno nas veže dolžnost zahvaliti se gospodom darovateljem vencev.

Bog plati!

Nabrežina, dne 9. julija 1892.

Uršula, Jožef,
roditelja

Fran Makarovič, Marija Makarovič,
svak sestra

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Zonta, št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskance. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via Nuova, opozarjata zasebnike, kramarje in št. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovincem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Covacich.

Anton Krajcar, Piazza Bariera vecchia, chia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavu itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz št. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz št. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v hiši Cacia. Prodaja domač kranjski brinovec po 1 gld. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropijsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moka itd. po najnižjih cenah. Cl.

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moka, otrobov, turšice, ovsa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške oblike po najnovejšem kroji. V njega delalnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevca št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici „Caserma“, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegančajše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilni obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Ivan Prelog priporoča svojo trgovino v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molla a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavu, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavu, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavu, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Hotel in restavrant Šiškovč prav blizu postaje Hrpelje-Kozina ima jako lep razgled v visokosti 490 metrov nad morjem; oskrbljen je izborno z vsem potrebnim; na razpolago so krasno opremljene sobe za poletno bivanje; kuhinja in pijače izborna, cene nizke. Voznina po železnici stane samo 20 kr. 12-26

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Roma, magna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s. adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60-45

Petroleum po 12 kr. liter se dobiva v prodajalnici Artura Fazzini, Via Stadion št. 22. — Telefon 519. 2-20

Zgubilo se je

od Koblilja do Ajdovščine eno pokrivalo za vozove v dveh kosih. Kdor je je našel, naj je blagovoli prinesiti na pošto v Ajdovščini, kjer dobi primerno plačilo. 1-2

Dva lovska psa (Braki), 1-3

pes in psica, izvrstna za lov, sta na prodaj pri poštarju v Senožečah.

Okoli 10.000 opek (korcev)

je takoj za prodati. Kdor želi jih kupiti, poizve več o tem pri Josipu Milave-u v Cerknici. 2-3

Josip Pizzarello

mehanic v Trstu

Via Fontanone br. 12

popravlja in prodaja stroje za šivanje vsakršnega zistema, nove in že rabljene, z garancijo. Instalujejo se električni zvonci. Popravljajo se velocipedi z pnevmatiško gumo. 14-104

V nekem kamnolomu v Nabrežini nastavi se stalno 4-4

administrativno izobražen

mož

kateri ume nekoliko risati in se spozna pri kamnosestvu in kamnolomu.

Ponudbe je poslati Gust. Tönnies-u v Ljubljani.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nabez, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrieme izličit rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo nzmimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntianuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 40-52

Seme

za rejo sviloprejk

gospoda Tomaža Sotto-Corona iz Vodnjana (Dignano) v letri je poznano kot izvrstno, posebno pa izdatno za naše kraje. Seme to je premovano. 1-3 Dobiva se pri

Alfredu Schmutzu, trgovcu v Komnu.

Kdor bi je potreboval, naj se o pravem času obrne do gori imenovanega trgovca v Komnu.

Katoliki!

Pomozite mi zgraditi cerkev za tukajšnju prav. revno Pijevo občino, na mesto sedanje siromašne in podrtljive kapele. S prvim oktobrom bi rad pričel zidanje, a nimam še zbrane niti polovice za zgradbo potrebnega denarja. Dobrodošel je tudi najmanji dar.

Frank 10-9
župnik pri sv. Piju. (St. Plus).
Berlin. Pallisadenstrasse 73.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-6 TRST 5-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2.

14-32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Hiša na prodaj

je v Škedenji. k katerej spadajo vrt, hlev in vodnjak. Vse je obzidano. Več se poizve v hiši št. 95. v Škedenji pri Trstu.

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentroz (milefiori). kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper pale nje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarenja zdravlila.

Dobiva se v odlikovani lekarni 48-100
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.
Poštne pošiljatve izvršujejo se neutegoma.

Drogerija

Arturo Fazzini v Trstu

Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izber mineralnih vod, zmletih oljnatih barv najfinijih vrst; rdeče, rumeno, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega velika izber barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga mlirodij. barv, zdravil; zaloga žvepla in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 2-60

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva

dne 31. decembra 1891. f. 46,528.568 62

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847 99

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177.289 02

Plačana povračila:

a) v letu 1891 f. 8,530 153 46

b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,27.920 89

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši. 7-12

Novosti!

Srajce za hribolazce tkane, iz najbo jših snovij, gladke barve ali pisane, s širokim doli povešenim ovratnikom in dvemi žepi na prsih, popolna velikost, izborno delo. Komad gld. 1.20

Svileni pasi

1 meter dolgi, 6 cm. široki, s postrebno dvojno kačesto zapono. Komad 50 kr.

Klobuk za hribolazce iz 1-a klobučevine se širokim svilenim trakom ter mošnjčkom za nakite. gl. 2

Ovratnice za hribolazce 3 komadi gld. 1

razpošilja po poštne povzetju

Emil Storch

Dunaj, I. Salzgassee Nr. 65